

ROOS VAN DER MEIJDEN

**STADSGEZICHTEN
SCHILDEREN**

Inhoud

VOORWOORD	9
INLEIDING	11

1

Het kiezen van goede materialen

1.1 - VERF	17
De kwaliteit van verf	17
Olieverf of acrylverf?	18
Olieverf	18
Mediums	20
Watervermengbare olieverf	21
Acrylverf	21
1.2 - ONDERGROND, KWASTEN EN PALET	25
De ondergrond waarop je schildert	25
Kwasten, penselen en paletmes	30
Paletmes	31
Palet	32
1.3 - ATELIER	35
Inrichting	35
Het licht	36
Atelier onderweg	37

2

Verbeter je schildertechniek

2.1 PERSPECTIEF	41
Wat we zien en wat we denken te zien	41
Verdwijnpunt en horizon	42
Oefenen met éénpunts perspectief	43
Oefenen met tweepunts perspectief	43
Markeren van het verdwijnpunt	44
Perspectief in mijn stadsgezichten	45
Verkorting	48
Foto's en perspectief	49
2.2 KLEUR	51
Kleuren mengen vergt oefening	51
Kleurenleer	53
Mengen	54
Meng oefeningen	55
Kleurenschema's	56
2.3 COMPOSITIE	63
Het belang van de compositie	63
Point of interest	63
Het beeldvlak	63
De Gulden Snede	64
Verdeling in drieën	66
Compositieschema's	66
Hulpmiddelen toepassen	68
2.4 SCHILDERTECHNIEKEN	71
Het nut van een onderschildering	71
Een onderschildering maken	72
De eerste kleurlaag	73
Kwasttechnieken	75
2.5 LICHT WEERGEVEN	79
Licht en toonwaarden	79
Licht en kleur	81
Licht en schaduw	83

3

Van inspiratie tot schilderij

3.1 INSPIRATIE	87
Op zoek naar inspiratie	87
Wat betekent inspiratie voor mij?	87
Basiskwaliteiten	88
Thema's	90
3.2 HET ONDERWERP VASTLEGGEN	93
Schetsen	93
Foto's	96
Sfeer	98
De hulp van internet	98
Interpretatie van je onderwerp	98
3.2 SCHILDER INSTRUCTIES	101
Lucht	101
Gebouwen	103
Stenen	105
Planten	110
Water	115
Mensen	120
Onoverzichtelijkheid	126

4

De afwerking van je schilderij

4.1 FOTOGRAFEREN, VERNISSEN EN OPHANGEN	133
Fotograferen	133
Vernissen	134
Vernissen met de spuitbus of kwast	137
Ophangen zonder lijst	138
Inlijsten	139
Ophangen	140
4.2 HEB JE NOG WAT EXTRA HULP NODIG?	143
DANKWOORD	145
FEEDBACK?	147
OVER DE AUTEUR	149
MEER INSPIRATIE	150
INDEX	152
COLOFON	156

Inleiding

Stadsgezichten zijn al eeuwen een geliefd onderwerp in de schilderkunst. Veel schilders lieten zich inspireren door de steden waar ze woonden of waar ze naartoe reisden. En zolang als stadsgezichten geschilderd worden, zolang ook zijn ze geliefd bij de kijker: hij voelt binding met het schilderij door de herkenbaarheid van de stad, omdat hij er woont, er herinneringen aan heeft of er zelf zou willen zijn.

Daarnaast leggen stadsgezichten een tijdsbeeld vast: hoe zag een stad er op een bepaald moment uit, wat deden de mensen en kleedden ze zich? Ja, hoe mooi is het om je nu nog even in het Amsterdam van 1900 te kunnen wanen bij een stadsgezicht van Breitner?

Mijn eerste stadsgezichten ontstonden na een bezoek aan Parijs. De statige Parijse boulevards, de mooie gangen van het Musée du Louvre en vooral de passages maakten iets in mij los. Nu, ruim 10 jaar later, voedt dat nog steeds mijn inspiratie voor stadsgezichten. Die inspiratie wil ik in dit boek graag op jou overbrengen.

Stadsgezichten geven je als schilder ongekende mogelijkheden. Natuurlijk het onderwerp zelf, maar ook de wijzen waarop het uitgevoerd kan worden. Als je mijn schilderijen bekijkt, zal het je opvallen dat ik van vloeren houd. Vooral glanzende vloeren met ingelegde patronen vind ik interessant om te schilderen. In combinatie met contrasten tussen licht en schaduw geven ze de verhalen in mijn schilderijen sfeer. De stadsgezichten vormen zo het decor voor de verhalen die ik wil vertellen. Thema's als liefde, familie en tijd komen hier veel in terug.

GEORGE HENDRIK BREITNER

Het Damrak in Amsterdam, 1903
Rijksmuseum, Amsterdam

Welk verhaal zou jij in een stadgezicht tot leven willen brengen?

Ik vind het erg leuk om tijdens exposities met mensen in gesprek te komen over mijn schilderijen. Het enthousiasme bij de kijkers voor stadsgezichten is dan goed voelbaar. Maar er zijn ook veel vragen: Hoe schilder je al die stenen? Hoe laat je het water zo glimmen? Hoe komt het dat jouw schilderijen zo veel diepte hebben? Het zijn vaak vragen van mensen die zelf schilderen. Ze komen soms van ver om

bij mij lessen te volgen over het maken van stadsgezichten. Daar geniet ik van. Het enthousiasme en de liefde voor het schilderen breng ik graag over. Daarom deel ik alle kennis en ervaring die ik heb verzameld in dit boek. Met duidelijke stappen, voorbeelden, inspiratie en praktische tips krijg je alles wat je nodig hebt om zelf fantastische stadsgezichten te gaan schilderen.

Hoe gebruik je dit boek?

Voor het schilderen van stadsgezichten zijn verschillende vaardigheden nodig. Om jou die aan te leren, heb ik dit boek opgedeeld in vier delen:

- Deel 1. Het kiezen van goede materialen
- Deel 2. Verbeteren van je schildertechniek
- Deel 3. Van inspiratie tot schilderij
- Deel 4. De afwerking van je schilderij

In het eerste deel leer je over de materialen die je nodig hebt. Ik vertel je hoe je goede materialen kiest en hoe je die optimaal inzet.

In het tweede deel leer ik je hoe je beeldende elementen gebruikt om tot een echte eyecatcher te komen.

Onderwerpen als diepte, compositie, kleuren mengen en het weergeven van licht komen daarin aan bod.

In het derde deel ga je aan de slag met het stadsgezicht zelf. Van idee en schets tot het uitwerken van het schilderij. Stap voor stap laat ik je zien hoe je verschillende elementen uit het stadsgezicht schildert.

Tot slot behandel ik in het vierde deel de nazorg. Want na

de laatste schilderstreek is het werk nog niet gedaan. Hoe en wanneer vernis je een schilderij? Hoe kun je een schilderij goed fotograferen?

Kortom, ik help je bij het hele maakproces van begin tot einde!

Iedereen kan een stadsgezicht schilderen. Als je een idee hebt, dan is er altijd een manier om dat over te brengen op het doek en ik help je daarbij. Jouw bijdrage is vooral je enthousiasme, je inzet en wat geduld. Uiteindelijk wordt dat altijd beloond. Want.... oefening baart kunst.

Ik wens je heel veel lees- en schilderplezier!

Roos van der Meijden

OLD-HOLLAND CLASSIC OILCOLOURS
3972 KC DRIEBERGEN NL ®

LE OKER LIGHT
LOW OCHRE LIGHT
LE JAUNE CLAIR

A53

OLD-HOLLAND CLASSIC OILCOLOURS
3972 KC DRIEBERGEN NL ®

GEBRANDE SIENNA
BURNT SIENNA
TERRE DE SIENNE
BRÛLÉE

A61

OLD-HOLLAND CLASSIC OILCOLOURS
3972 KC DRIEBERGEN NL ®

PAYNE'S GRAY
PAYNE'S GRAY
GRIS DE PAYNE

1.1 - Verf

Zonder verf geen schilderij. De keuze van de verf is dus heel belangrijk en ik ga je helpen om deze keuze te maken. Niet alleen bij de keuze tussen olieverf of acrylverf, maar ook bij het kiezen van de kwaliteit van je verf.

DE KWALITEIT VAN VERF

In de schilderswinkel tref je verschillende merken en prijs-klassen verf aan. Er zijn goedkope verfsoorten, waar je kinderen mee kunt laten schilderen of die je voor knutselwerken kunt gebruiken. Wil je schilderijen maken, dan heb je de keuze uit een studiekwaliteit of een *artists quality*. Bij een studiekwaliteit heb je een prima verf voor een redelijk betaalbare prijs. Een *artists quality* verf bevat de beste grondstoffen en is duurder in aanschaf.

Studiekwaliteit-verf is goedkoper vanwege de pigmenten. Pigment is het duurste ingrediënt van verf. Wil je een goedkopere verf produceren, dan loont het dus het meest om te bezuinigen op de pigmenten. Dure pigmenten worden in studiekwaliteit-verf vervangen door goedkopere alternatieven. Daarnaast is het percentage pigment in de verf lager dan bij de *artists quality*-verven. Maar hoe meer pigment een verf bevat, hoe helderder en briljanter de kleuren zijn. Verven van betere kwaliteit hebben een verdeling in prijs-categorieën. Deze worden aangeduid met een getal of letter. Hoe duurder het pigment, hoe duurder de tube verf. Over het algemeen zijn aardetinten goedkoper, sommige blauwe en paarse kleuren schreeuwend duur.

Of je voor een duurder of goedkopere verfsoort kiest, is aan jou en het geld dat je eraan uit wilt geven. Zelf gebruik

KLEURKAART

Op de kleurkaart van je verfmerk vind je informatie over de kleureigenschappen, de kleurnummers en de prijs-categorie. Daarnaast vind je er per kleur informatie over de gebruikte pigmenten en de kleurechtheid.

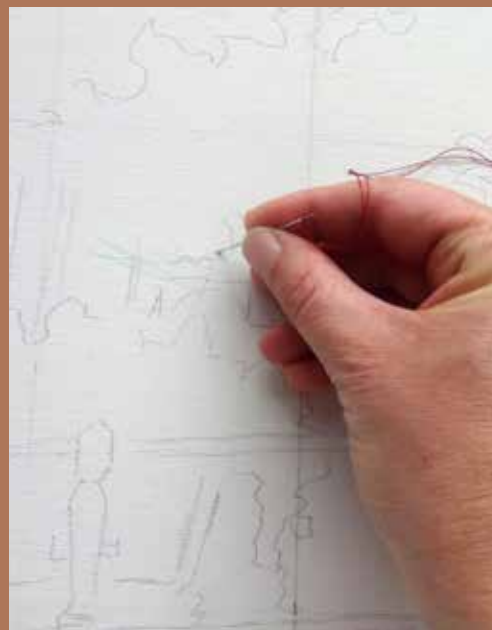
MARKEREN VAN HET VERDWIJNPUNT

Om tijdens het schilderen te controleren of het perspectief intact blijft, is het belangrijk om het verdwijnpunt goed te markeren. Zo kun je tijdens het schilderen steeds blijven controleren of je in de goede richting gaat en er niet langzaam een afwijking ontstaat.

Een stip zetten heeft niet veel zin als je er overheen schildert. Ik maak gebruik van een draad die ik met een dunne naald door het verdwijnpunt heentrek. Aan de achterkant van het schilderij bevestig ik er een klein kledingknoopje aan, waardoor het niet terug kan schieten. De draad is tijdens het schilderen als een liniaal die je steeds bij de hand hebt. Door de draad strak te trekken langs een lijn, kun je hem niet alleen controleren, maar kun je er met een beetje vaste hand ook langs schilderen.

Wanneer het schilderij klaar is verwijder je de draad en vul je het gaatje op met een klein tipje verf.

Door een paneel kun je geen draad rijgen. Dan sla ik met een dun spijkertje een heel klein kuiltje. Het is minder goed te zien dan de draad, maar nog altijd beter dan een stip waar verf overheen gaat.

PERSPECTIEF IN MIJN STADSGEZICHTEN

In het grootste deel van mijn stadsgezichten maak ik gebruik van één verdwijnpunt. Hierdoor ontstaat het gevoel dat je een straat inkijkt. Het verdwijnpunt plaats ik in (de buurt van) het *point of interest* van mijn schilderij. Het *point of interest* is het belangrijkste deel van je schilderij. Doordat de lijnen van het perspectief naar dit stuk van het schilderij wijzen, krijgt het veel nadruk.

Wanneer je te maken hebt met een hoek, kromme straat of een plein, ontstaan er meerdere verdwijnpunten. Deze verdwijnpunten liggen wel allemaal op dezelfde horizon. Hoe meer de gebouwen van richting verschillen, hoe verder de verdwijnpunten uit elkaar liggen. Soms kan een verdwijnpunt zelfs buiten je beeldvlak vallen. Dan kun je dat verdwijnpunt niet markeren en moet je afgaan op je gevoel. Vooral dan is de kennis van de drie hoofdregels belangrijk.

De horizon in mijn schilderij plaats ik vaak vrij hoog in het beeld. Hierdoor ontstaat veel ruimte voor de vloer of het straatwerk. Het geeft veel extra diepte-suggestie en het biedt mij de mogelijkheid om aandacht te geven aan de vloeren en patronen van straatwerk. In combinatie met lichtval en weerspiegelingen vind ik dat boeiend om te schilderen.

TWEE VERDWIJNPUNTEN

In dit schilderij zijn er twee verdwijnpunten: één binnen het schilderij (rode lijnen), en één erbuiten (blauwe lijnen).

Groene kleuren rechtstreeks uit de tube zijn vaak niet geschikt voor het schilderen van natuurgroen. Daarvoor zijn de kleuren over het algemeen veel te fel en chemisch. Heb je zo'n kleur in je palet, probeer hem dan eens te mengen met wat rood of oranje. Dit is de complementaire kleur en die zal ervoor zorgen dat het groen neutraler wordt. Zelf groen mengen van geel met blauw, paynes grey of zwart is echt de beste oplossing. Om lichtgroene kleuren te mengen, voeg je naast wit ook extra geel toe. Met alleen wit zou er mintgroen ontstaan. Door het geel blijft het groen helder van kleur.

KLEURENSCHEMA'S

Om eenheid in mijn kleurgebruik te houden, maak ik gebruik van kleurenschema's. Met kleurenschema's heb je een leidraad om een mooi uitgebalanceerd kleurenpalet samen te stellen voor ieder schilderij dat je gaat maken. Alle kleuren in het schilderij pas je (indien nodig) aan om ze met het kleurenschema te laten harmoniëren. Dat ze in harmonie zijn is belangrijker dan dat ze de werkelijkheid weergeven.

Het gebruik van de kleurenschema's kun je misschien een beetje vergelijken met het inrichten van je interieur. Je zoekt iets uit voor de muren en vervolgens kies je bij een staaltje van het behang of verf de juiste gordijnen uit. Met die staaltjes zoek je weer iets moois voor de vloer, een bijpassende bank, etc. Kleurenschema's helpen je om kleuren bij elkaar te zoeken die bij elkaar horen en door hun uitstraling je boodschap in het schilderij versterken.

VERSCHILLENDE TINTEN GROEN

De bovenste twee tinten groen zijn gemengd uit wit, geel en Oudt Delfts blauw. De derde en vierde tint uit geel en blauw en door de vijfde tint is een klein beetje gebrande sienna gemengd. De donkerste groene kleur is gemaakt met geel en paynes grey, de onderste van okergeel en blauw.

De volgende zeven kleurenschema's zijn gebaseerd op de kleurencirkel van Itten. In de schema's gebruik je kleuren samen omdat ze een eenheid vormen of omdat ze juist contrasteren. Ze werken als volgt:

In ieder kleurenschema zie je drie hoofdkleuren. Door al je kleuren in je schilderij te baseren op deze drie hoofdkleuren, ontstaat er eenheid. Natuurlijk hoeven niet al je kleuren letterlijk deze drie te zijn, maar mogen ze ervan afgeleid zijn. Daarom staan er een aantal afgeleide kleuren onder.

Primair palet

Bij een primair palet zijn alle kleuren afgeleiden van de primaire kleuren. Het toepassen van een primair palet geeft een levendig en vrolijk kleurgebruik want primaire kleuren zijn alles behalve ingetogen.

Secundair palet

Wanneer al je kleuren afgeleiden zijn van de secundaire kleuren, werk je in een secundair palet. Wanneer je dit secundaire palet naast het primaire palet houdt, zie je dat de secundaire kleuren een wat rustigere uitstraling hebben. Ze passen daardoor beter bij een iets rustiger onderwerp.

Analoog palet

Een analoog palet bestaat uit kleuren die dicht bij elkaar liggen op de kleurencirkel en dus op elkaar lijken. Wil je een kleurgebruik dat echt rust en sereniteit uitstraalt? Kies dan voor een analoog palet. Meer rust kun je met kleur niet bereiken.

DELFTS BLAUW

Olieverf op paneel, 36×37cm

In de bestrating van dit schilderij zie je in het middengedeelte koele grijze kleuren waarin paynes grey overheerst. Rechts en links is meer gebrande sienna en okergeel door het grijs gemengd, en ontstaan er warmere tinten.

In de bladeren van de kastanjes komen vrijwel alle hiernaast gemengde tinten groen terug.

BEESTENMARKT DELFT
Olieverf op doek, 80×80 cm

2.5 Licht weergeven

Het licht heeft invloed op drie elementen: de toonwaarden, de kleuren en de schaduwen. Om een bepaalde sfeer van licht en tijd weer te kunnen geven ga ik je leren te kijken naar wat het licht doet met deze drie elementen.

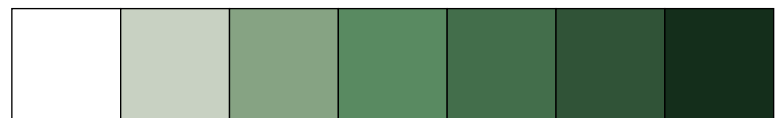
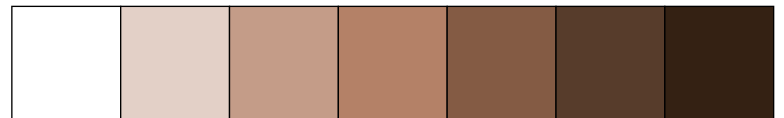
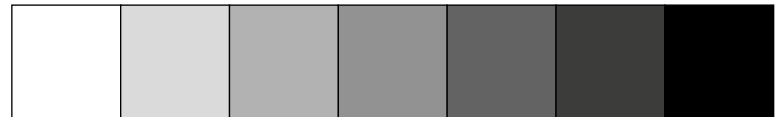
Je zou kunnen zeggen dat schilderen het weergeven van licht is. Doordat licht op een voorwerp valt, zien we de kleur, de vorm en het verband met andere voorwerpen. Zonder licht zien we niets. Een stadsgezicht bij zonnig weer ziet er anders uit dan op een grijze regenachtige dag. Een zonnige dag doet andere dingen met kleuren dan een grijs wolkendek. Maar die zonnige dag ziet er 's morgens weer anders uit dan aan het einde van de dag. Zelfs winter en zomer zonlicht verschillen van elkaar. Monet heeft dit veranderende licht prachtig vastgelegd in zijn schilderijen van de kathedraal van Rouen. Afhankelijk van het licht en het moment veranderen ook bij hem de toonwaarden, kleuren en schaduwen.

LICHT EN TOONWAARDEN

Met 'toon' wordt bij het schilderen bedoeld hoe donker of hoe licht een kleur is. Alle kleuren in een zwart-wit foto zijn omgezet naar duizend-en-één grijstinten (tonen). Donkere kleuren worden donker grijs, lichte kleuren worden licht grijs. Een lichte kleur, wit of geel bijvoorbeeld, wordt omgezet naar een lichte toon. Kleuren als zwart en donker bruin naar een donkere toon. Eén kleur kan meerdere toonwaarden hebben. Kijk maar eens naar een schaduw. In een schaduw wordt een kleur donkerder van toon.

Om toonwaarden te ordenen maken we gebruik van toonwaardenladder met een opeenvolging van 9

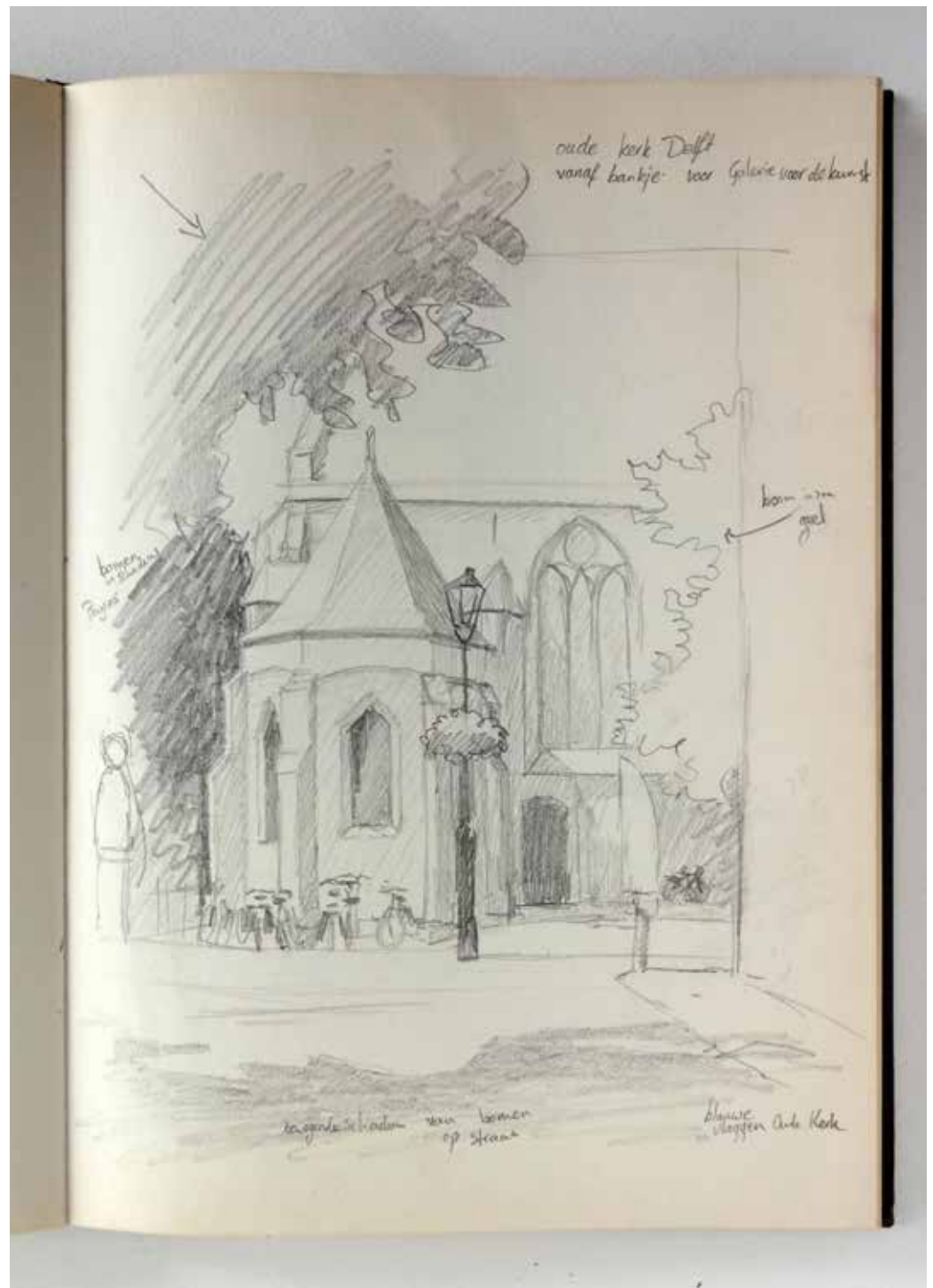
toonwaarden. Bij fel zonlicht ontstaan er grote contrasten in de toonwaarden. In het zonlicht zie je vooral de lichte toonwaarden (linker kant van de ladder) in de schaduw overheersen de donkere toonwaarden (rechter kant van de ladder). Wanneer het bewolkt of schemerig is, zijn er minder tot zelfs weinig contrasten in toonwaarden. Wil je een bepaalde weerssituatie of tijd weergeven, dan is het belangrijk om te kijken wat het licht op dat moment met je toonwaarden doet. Markeer als hulpmiddel op een toonwaardenladder welke toonwaarden je in je onderwerp waarneemt.

TOONWAARDENLADDER

In een toonwaardenladder orden je grijze tinten van licht naar donker. Ditzelfde kan je doen met andere kleuren. Wanneer je door je wimpers kijkt, ervaar je de tinten die hier boven elkaar staan als even donker of licht. Ze hebben dus dezelfde toonwaarde.

Zorg dat een schets de kern van je onderwerp bevat. De grote vormen, zoals een gebouw, boom, hek of mensen. Teken ze met een aantal rake lijnen, zonder je te verliezen in de details. Kijk daarna naar de lichtval. Ik zet vaak een pijltje in de richting waarin het licht valt. De richting van het licht bepaalt de richting van de schaduwen. Nu je die weet, kun je die in je tekening gaan aangeven. Met arceringen laat je zien welke gedeelten van je onderwerp het allerdonkerste zijn en welke iets lichter. De delen waar licht schijnt, laat je wit. Als laatste kun je je schets nog uitbreiden met geschreven informatie over sfeer, kleuren of details. Het tekenen van architectonische details kost vaak erg veel tijd. Zelf vind ik het handiger om die vast te leggen met foto's.

SCHETS OUDE KERK DELFT

In deze schets heb ik weinig details van de kerk zelf uitgewerkt, want daar heb ik foto's voor gemaakt. Het gaat mij in deze schets vooral om de lichtval en de contrasten tussen licht en donker.

KORTE SCHETSEN

Vooral bij het tekenen van mensen heb je maar kort de tijd. Ik probeer in een paar lijnen de persoon en zijn of haar houding vast te leggen.

SCHILDEREN VAN LUCHT

Het schilderen van wolken in stappen. Links bovenaan de onderlaag van ceruleumblauw met wit. Op de rechterhelft is zinkwit aangebracht met een gebroken kwaststreek.

Midden boven: in de laag zinkwit een wolk opzetten met titaanwit. Onder is de wolk verder uitgewerkt met titaanwit (impasto) aan de bovenkant, en een mengsel van titaanwit, ceruleumblauw en paynes grijs aan de onderkant.

Rechtsboven een detail van lucht uit één van mijn schilderijen.

GEBOUWEN

Gebouwen, maar ook bomen en andere elementen uit het straatbeeld, moeten met elkaar in verhouding zijn. Onbewust meten we deze verhoudingen af aan de grote van een mens, zelfs als die niet in het schilderij voorkomen. Om de verhouding van een gebouw goed weer te kunnen geven, moet je weten hoe groot een mens zou zijn in hetzelfde schilderij. Een goede hulp hierbij is het verdwijnpunt. Het verdwijnpunt is namelijk je ooghoogte en een mens komt met zijn kruin net boven het verdwijnpunt uit. Een deur moet hoog genoeg zijn om er doorheen te lopen en is iets hoger dan een mens. Een lantaarnpaal is hoger dan een deur, een gebouw weer hoger dan een lantaarnpaal.

Wanneer je een straat inkijkt, heb je te maken met atmosferisch perspectief en verkorting. Ramen en deuren zijn door de verkorting in het perspectief niet veel meer dan een verticale streep. Door het atmosferisch perspectief zijn in de verte gebouwen lichter van kleur en zie je weinig details en tooncontrasten. De kleur van de muren in de verte steken in toonwaarde weinig af tegen de lucht. Hoe dichterbij een gebouw staat, hoe groter het tooncontrast wordt. Een gebouw krijgt dan ook meer details.

PERSPECTIEF IN STRATEN

In de verte worden gebouwen steeds lichter en ramen en deuren worden steeds smaller.

PLANTEN

Net als bij de stenen begin je bij het schilderen van planten met een donkere kleur. De donkere kleur die je opzet, is de kleur die je tussen de bladeren van de plant ziet. Over deze donkere ondergrond schilder je de bladeren. Iedere laag bladeren die je schildert wordt lichter. Door deze opbouw schilder je de bladeren die aan de buitenkant van de struik of boom zitten letterlijk vóór de bladeren die meer naar binnen zitten.

Groene verf uit tubes geeft meestal geen natuurlijke kleur voor planten. Uitzonderingen zijn chroom oxidegroen, groene aarde en sapgroen. De eerste is een hele dekkende kleur, de andere twee zijn transparanter. Ik meng mijn groene kleuren zelf met citroengeel en paynes grey en ultramarijn. Vervang citroengeel door okergeel en je krijgt mooie herfstige kleuren, net als bij de toevoeging van een klein beetje bruin. Lichte groene kleuren meng ik met wit en extra geel. Het wit is nodig om de verf te laten dekken op de donkere kleuren waar ze overheen komen. Worden je groene kleuren door het gebruik van wit toch te grijs en flets? Glaceer dan de bladeren in de laatste fase van je schilderij met helder geel. Dit haalt de frisse kleur weer op.

De contour van een struik of boom is erg belangrijk. Deze contour is bijna als een kantwerkje. Regelmatig zijn er openingen te zien waarin de lucht of achtergrond zichtbaar is. Zonder deze openingen wordt een boom of struik onnatuurlijk en massief. Naar de kern van de plant toe, neemt het aantal openingen meestal af.

Het soort blad van een plant bepaalt hoe je je kwaststreek gebruikt. Een buxus of taxus heeft hele fijne takjes en bladeren. Met een fijn penseel zet je die in kleine streepjes of stipjes neer. Een kastanje heeft lange grote bladeren die steeds met een groepje aan een takje zitten. Deze vorm moet je laten zien. Vooral aan de contour van een boom of struik waar takken een beetje uitsteken, laat je de kenmerkende vorm van het blad zien. In het midden van de boom, waar meer chaos ontstaat, hoef je iets minder secuur de bladvorm te schilderen.

DU PASSAGE

Olieverf op paneel, 24×24 cm

PLANTEN SCHILDEREN

Gebruikte kleuren: titaanwit, citroengeel, paynes grey, Oudt Delfts blauw.

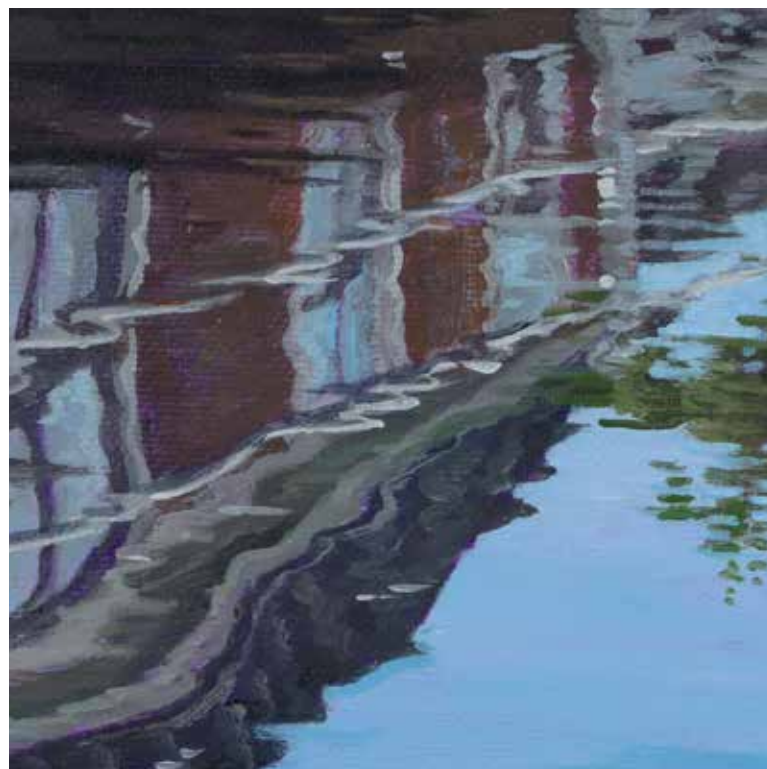
Links: Ik begin iedere plant of boom met een donkere kleur groen over de onderschildering. Deze donkere kleur is de schaduw die uiteindelijk tussen de takken en bladeren te zien blijft.

Midden: Met een lichter groen, waar meer geel en een klein beetje wit in zit, schilder ik de takken of groepjes met bladeren. Aan de schaduwkant zijn dit er minder en zijn ze kleiner.

Rechts: Met een heel lichte kleur groen van voornamelijk geel en wit breng ik aan de lichte kant van de struik lichtpunten aan op de uiteinden van de takken.

DELFTS BRUGGETJE

Acrylverf op doek, 40×60 cm

In het detail hierboven zie je hoe de nadruk steeds ligt op horizontale lijnen. Ook als een lijn golvend is zoals in de weerspiegeling van de brugleuning. Zie je de verschillen in transparant geschilderde kleuren en dekkende kleuren?

OPHANGEN ZONDER LIJST

Wanneer je de zijkanten van een doek mee hebt geschilderd, hoeft een schilderij niet per se ingelijst te worden. In de spelatten van een opgespannen doek schroef je vrij eenvoudig schroefoogjes. Zorg dat ze op gelijke hoogte op ongeveer een vijfde van de bovenrand komen. Span daarna ijzerdraad tussen de schroefoogjes. Sla een uiteinde twee maal door een oogje en wikkel het uiteinde om de draad heen. Haal daarna het andere eind van de draad door het tweede oogje en trek hem stevig aan. Daarna haal je hem er voor de tweede keer door en wikkel je ook dit uiteinde om de draad. Nylondraad of touw is niet geschikt omdat het na verloop van tijd kan uitrekken. Je kunt ook hele mooie kant-en-klare setjes kopen met oogjes, metaal draad en speciale sluitboogjes die je met een tang dichtknijpt. Dat ziet er verzorgd uit en werkt prettig.

LINKS: OOGJES EN DRAAD

Er zijn verschillende manieren om een draad aan de achterkant van je schilderij te bevestigen. Ik maak graag gebruik van deze oogjes. Gebruik in ieder geval altijd ijzerdraad om uitzakken te voorkomen.

RECHTS: DE HOOGTE VAN DE DRAAD

Bevestig de draad op ongeveer een vijfde van de bovenrand. Doe je het lager, dan kantelt je schilderij meer naar voren als je het ophangt.

De draad hoeft niet snaarstrak te staan, maar mag bij het ophangen niet boven het schilderij uitkomen.

INLIJSTEN

Voor een meer museale uitstraling lijst je een schilderij in. Kies je een goede lijst dan maakt het je schilderij af, accentueert bepaalde kleuren of delen en geeft het een luxe uitstraling. Maar omgekeerd kan helaas ook. Kies je verkeerd... tja dan zit er een lijst om. Maar dan doet het niets met je schilderij. Ik kan je daarom maar één advies geven: ga naar een ervaren lijstenmaker. Daar vind je een uitgebreid assortiment, ook voor een kleinere beurs. Met de kennis van de lijstenmaker en alle pashoekjes die je kunt proberen, sta je versteld van de impact van een goedgekozen lijst.

Schilderijen op papier moeten altijd achter glas ingelijst worden. Niet zozeer vanwege de kwetsbaarheid van de verf, maar vooral vanwege de duurzaamheid van het papier. Papier raakt namelijk snel aangetast door licht en vocht. Een canvasboard kan ingelijst worden in een standaard fotolijst. Hiervoor haal je de glasplaat uit de lijst, dan is hij precies diep genoeg om het canvasboard erin te plaatsen.

LIJSTENMAKER

Ga voor het inlijsten naar een ervaren lijstenmaker. Dit is de winkel van mijn lijstenmaker Erik Visser in Rotterdam. Zoals je ziet: de keuze aan lijsten is er enorm. Er is altijd wel een lijst te vinden die bij je schilderij én je budget past.